

Fremsat den 20. februar 2024 af Sofie Lippert (SF), Karina Lorentzen Dehnhardt (SF), Signe Munk (SF) og Mads Olsen (SF)

Forslag til folketingsbeslutning om billigere kollektiv transport for alle unge under 26 år

Folketinget pålægger regeringen inden den 1. januar 2025 at gøre det billigere, nemmere og mere enkelt for alle unge under 26 år at bruge den kollektive transport, ved at der gives en rabat til alle unge under 26 år på 25 pct. på alle rejser med rejsekort. Der skal desuden fortsat være mulighed for en pendlerløsning til unge, der pendler til og fra studie, som ungdomskortet giver mulighed for i dag.

Bemærkninger til forslaget

Med forslaget ønsker forslagsstillerne, at det bliver nemmere og mere økonomisk attraktivt for flere unge at vælge den kollektive transport i hverdagen. Den kollektive transport giver unge mennesker frihed og muligheder til at tage uddannelse og have et fritids- eller studiejob og fritidsinteresser. Derfor skal de have nem adgang til den kollektive transport, og det skal være let at få en billig billet. Det er ikke tilfældet i dag.

Principper

Med inspiration fra de regionale trafikskabers oplæg til et nyt ungdomskort (»Forslag til nyt ungdomskort«, trafikskaberne.dk) og den eksisterende ordning, hvor alle pensionister kan få 25 pct. rabat på kollektiv transport (»Til dig der rejser som 67+ eller pensionist«, www.dsb.dk) foreslår forslagsstillerne, at der laves en ny rabatordning for unge under 26 år med udgangspunkt i følgende principper:

- 1) Rabatten skal gælde alle unge under 26 år, uanset om de er i uddannelse og beskæftigelse eller ej.
- 2) Rabatten skal gælde i hele landet, for alle ture uanset formål og med alle offentlige kollektive transportformer.
- 3) Unge skal automatisk tildeles rabatten ved brug af rejsekort og
- 4) Der skal være prisgennemsigtighed.

Nuværende rabatmuligheder for unge

Det nuværende ungdomskort skaber en uhensigtsmæssig barriere for, at unge vælger den kollektive transport til. I dag har kun hver syvende af alle unge mellem 16-25 år og ældre uddannelsessøgende et ungdomskort. De resterende unge over 16 år betaler samme pris som voksne. Mere end 40 pct. af de unge er i dag ikke berettiget til at få et ungdomskort. Af dem, der faktisk er berettiget til ungdomskortet, er det kun 23 pct., der vælger at have det, hvis man tager udgangspunkt i Trafikskaberne's beregninger over antallet af unge med ungdomskort, der fremgår af »Nyt ungdomskort«, trafikskaberne.dk. Den eksisterende model udelukker altså en stor andel af de unge, samtidig med at dem, som faktisk er berettiget til det nuværende ungdomskort, ikke tilvælger det. Derfor blev den samlede afsatte ramme til ungdomskortet på finansloven ikke fuldt udnyttet, og der var et mindreforbrug i 2023 på 81,2 mio. kr. (Transportudvalget, alm. del – bilag 275, folketingsåret 2023-24).

Trafikskaberne har undersøgt årsagerne til den manglende tilslutning til det nuværende ungdomskort. En væsentlig barriere er, at det er svært at gennemskue, hvordan man overhovedet tilegner sig ungdomskortet. Dertil kommer, at ungdomskortet ikke kan købes for mindre end 30 dage ad gangen (Transportudvalget, alm. del – bilag 361, folketingsåret 2021-22). Derudover skaber det både forvirring og ubalance, at det ikke er alle ungdomsuddannelser, der er

godkendt til, at eleverne kan købe et ungdomskort, og at taksterne er forskellige for forskellige uddannelser. F.eks. kan unge på erhvervsuddannelser ikke få ungdomskort, hvis de får løn under uddannelse (Transportudvalget, alm. del – bilag 361, folketingsåret 2021-22).

Ved at gøre det billigere at rejse med kollektiv transport, meget nemmere at gennemskue prisen og samtidig automatisere rabatten til alle under 26 år vil incitamentet for, at flere unge tilvælger den kollektive transport i hverdagen øges.

Den kollektive transport oplever faldende passagertal og stigende priser

En ny sektorrappport fra Trafikstyrelsen viser, at der stadig er ca. 7,5 pct. færre rejsende med kollektiv transport sammenlignet med 2019-niveaet før coronapandemien (»Den kollektive trafik i Danmark – Status over udviklingen i sektoren 2022«, Trafikstyrelsen, den 19. januar 2024). Det skaber en negativ nedadgående spiral. Hvis denne udvikling skal vendes – både nu og særlig på længere sigt – giver det rigtig god mening at starte med at få de unge over i den kollektive transport. De unge er fremtidens pendlere, og derfor vil det have en langsigtet positiv samfundseffekt, hvis de unge bliver vante brugere af den kollektive transport. Ifølge tal fra Trafikstyrelsen er det siden 2008 blevet 42,4 pct. dyrere at bruge den kollektive transport. I samme periode er prisen for at køre i bil kun steget med knap 25 pct. (»I dag sker det: Største prisstigning på kollektiv transport nogensinde«, www.tv2kosmopol.dk, den 16. januar 2024).

Denne udvikling gør kun bilen til et mere attraktivt valg i forhold til den kollektive transport. Det forventes, at der i 2030 vil være 600.000 flere biler på vejene, end der var i 2020, (»I 2030 er der 600.000 ekstra biler: Det ændrer klimaforhandlingerne næppe på«, altinget.dk, november 2020). Allerede i dag giver trængsel og forsinkelse i køretøjstimer et samfundsøkonomisk tab på 28 mia. kr. om året (»Statsvejnettet 2022: Oversigt over tilstand og udvikling« Rapport 615, Vejdirektoratet, oktober 2022).

Forslagsstillerne er derfor af den overbevisning, at der er gode samfundsøkonomiske, erhvervspolitiske og klimamæssige grunde til at sikre, at flere af fremtidens pendlere får den kollektive transport som deres primære transportmiddel.

Økonomi

Forslaget foreslås finansieret af de afsatte midler til ungdomsrabat i aftalen om bedre og billigere kollektiv trafik (»Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet), Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre og Enhedslisten om: Udmøntning af investeringsmidler i Bedre og billigere kollektiv trafik for perioden 2022-2035«, Transportministeriet, den 28. juni 2021). Disse suppleres til det oprindelige niveau med 80 mio. kr. fra Grøn Fond.

*Skriftlig fremsættelse***Sofie Lippert (SF):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om billigere kollektiv transport for alle unge under 26 år.

(Beslutningsforslag nr. B 115)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.